

(א) [לקמן ס. נט: זמ: קיב.],
 (ב) לקמן נג: א. שם וחולין
 קנה. [לקמן דל: ד.] לקמן
 נ: ט. [נדבירם כג.],
 (ו) רש"י (ו) וע"ש ועי' עוד
 לת. ושמואל לא מייבש
 וי"ל.

תורה אור השלם

1. והיה כי יחטא ואשם
 והשיב את הגולה אשר
 גזל או את העשק אשר
 עשק או את הפקדון
 אשר הפקר אתו או את
 האבדה אשר מצא:
 ויקרה ה כג

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה סו כ"ו
 ורש"י הוא כ"ו כ"ל:
 (ב) בא"ד דרובנות כ"ו
 דאתנן כ"ו כ"ל: (א) שם
 ורש"י בעלמא הוא
 לחמיה כ"ל: (ד) וי"ל לא
 כ"ו. [לאשון ראשון וצבעו
 כ"ל: (ס) ד"ה מואל כ"ו
 דלמך באלו מלאכות כ"ו.
 וע"ש דבירושלמי הפקדון
 יאוש מאשר תפדד ממנו:
 (ו) ד"ה כיון כ"ו אינו
 כהפקדן גמור כ"ל:
 ויקרה ה כג

גליון הש"ס

רש"י ד"ה עד שצבעו וכו'
 כי שחטפו זכר ע"ן
 תוס' כ"מ דף ו' ע"א ד"ה
 והא הכא:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] גמ' וצ"ה הכתיב גם
 גם לנ"ה קש"ל. הא דלא
 קאמר דלמ"ה לאתנן אפרה
 מורה ורש"י נא על אמו
 כדלקמן דף ע"ב מהר"ן
 כש"ה מרש"ה כ"ו כ"ו
 הקרי"ה כ"ה כ"ו ד' ע"א
 דלא לא אלתרין דנפקא
 לן מנ"ש תועבה תועבה
 מעשרות עכ"ל ועי' לקמן
 דף ע"ב ד"ה ד"ה לאתנן
 וכו' וגם כ"מ דף נ"א ע"א
 מוס' ד"ה אתנן:

מוסף רש"י

הגדול עצים כ"ו משלם
 כשעת הגדולה. דמי
 עי"ש וזמר ואין מיב
 להחזיר לו כלום. דקני
 בשע"י (לקוח צב: וכו"ז
 תמורה ו). לא הספיק
 ליתנו לו עד שצבעו.
 שיהא זה פטור. דקנייה
 בשע"י. דהוה ליה מתק
 ממתת הונוה או שאלן
 (חולין קלה). ודמיס נמי
 לא משלם ללא גזל גמור
 הוא, דלא מטא לידיה
 (לקמן צב:).

מרובה פרק שביעי בבא קמא

סו.

**עין משפט
 נר מצוה**

בא א מ"י פ"ד מהל'
 אסורי מונח הלכה
 די סמך לחזין שטו:
בב ב מ"י פ"א מהל'
 גביה הלכה יב ופ"ב
 מהל' גזילה הלכה א סג
 עשין ע"א טושי"ע ח"מ כ"ו
 שג ספיק א ופי' שם ספיק
 א וטע"ה ופי' שם ספיק
 ד ופי' שם ספיק א:
 ל ג מ"י פ"א מהל' גביה
 הלכה יב ופ"ב מהל'
 גזילה הלכה א וסג שם
 טושי"ע ח"מ כ"ו שג ספיק
 א ופי' שם ספיק א [ב]
 ועי' בטור וצ"ה ריש כ"ו
 שג:

רבינו חננאל

הם ולא ולדוהוין.
 ואקשינן לביית הילל הא
 כתיב ג' לרבות, ועלתה
 בקושיא. גרין, שם חכמ.
 דמאיספק, מקום פלוני.
 הא מתנינא דמתיב ר'
 חניניה מניה דקתאני משלם
 ותשלומי כפל ותשלומי
 ארבע וחמש' כעין שגג
 טלה ונצל, ליבא תיורי
 חייבא לרב דאמ' קון
 כעין שגג ותשלומי ארבע
 וחמש' כשעת העמדה
 בדין. ופרקי רבא טלאים
 כשל מעיקרא דמיס כשל
 מעכשיו. פ"י אמ' רב'
 אפילו רב מורה בגונב
 טלה ונעשה איל דכי
 משלם כשל מעיקרא
 משלם, כי קאמ' רב בשר
 או איל ונשתנה בדמיס
 כגון שחוטין ופחת
 בדמיס. ועלה אמ' רב קון
 כעין שגג דקאמ' לן כל
 הגולתין משלמין כשעת
 הגולה אבל תשלומי כפל
 ותשלומי ד' וד' כשעת
 העמדה בדין. דההיא
 שעתא קא מתחייב בהו.
 כתב רבנו האי גאון וצ"ל
 פריק רבא טלאים
 כדמעיקרא דמיס כשל
 עכשיו כיון דבעי לשלומי
 קון וכפל כד משלם קון
 כדוהו שריא ד' והשתא
 שריא וזוא. והוה איכא
 בובבין כי יב איש דגרסי
 הכי אמ' רבא טלאים
 כשגגנבו, בדמיס כשל
 עכשיו. אמר רבא שינוי
 קונה, כתיבה ותנייה.
 כתיבה, והשיב את הגולה
 אשר גזל אם היא כעין
 שגול חזורת בעיניה ואם
 לא דמיס בעי לשלומי.
 חנייה, הגדול עצים ועשאן
 כלים, משלם כשעת
 הגדולה. אלמנא שינוי
 קונה. יאוש, אמרי רבנן
 נדיקני מיהו לא ידענא אי
 מדאורייתא מידי דהוה
 אמוצא אבידה אחר ...
 הגדול אם תיראש ממנה
 דמי גולה לאבניה
 דאבידה בהחירא אתא
 לידהו אבל גזילה
 דבאיסורא אתא לידיה
 רבנן אקילו עליה משום
 חקת השבים או מפני ה...
 ורב יוסף אמ' יאוש כד'
 לא קאני כגון גזילה
 וכיוצא בה ואפילו
 מדרבנן. וקאמ' לן בהא
 כרב יוסף.

עד כאן לא פליגי ר' אילעא ור' חנינא: **אבל לענין שומי**. כגון כפל לר' אילעא וד' וה' לר' חנינא ח"י צוקרא חולא בלא שינוי כדולי עלמא כדמעיקרא משלם דקמני כעין שגג: **לימא סיהוי טיובסא דרב**. דלמך לעיל [סא]. כשעת העמדה בדין כשהזלה וכ"ש כשהוקרה דהתם אפי' קרן מחייב ליה רב כי השתא דהא כרצה ס"ל דלמך [סס] תצרה או שתייה משלם ד': **טלאים כדמעיקרא**. כלומר צא לשלם טלאים כדמעיקרא סגי דטלה גגז וטלה משלם: **שינוי קונה**. היכא דשני להו צדיס פשיטא ליה דמדאורייתא ודאי קנה וכי מהדר לא צעי לאהדריניהו צעייניהו אלא דמיס משלם כגון זמר ועשאן בגדיס דהא כתיבא צהדיא ותנינא כו' אבל יאוש מספקא ליה הא דלמור רבנן קני אי דאורייתא אי דרבנן: לא **הספיק ליטנו** לו. לראשית הגז לכהן: **עד שצבעו פטור**. מראשית הגז דקנייה צעיניו ואפילו דמיס לא דיכול לומר לאחר אתננו אבל קודם שצבעו *מי שחטפו זכר צו: **יאוש**. שנתחיישו הצעלים אמור רבנן דקני ודיו חס משלם דמיו: **מואל אבידה** לאו כיון דמייאש ליה מרה מקמי דסיפי לידיה קני לה. חס נתיאשו צעלים קודם שנתלחה זה קנה דמניא באלו מציאות (כ"מ דף קכ:). מנין לאבידה שטופה נהר הואיל ונתיאשו הצעלים שהיא מותרת מ"ל: אשר תאצד ממנו שאצודה ממנו ומנחה לשאר בני אדם יתנה זו אלמנא קני והכא בגזילה דלמי לידיה מקמי יאוש והדר אייחוש סגי ליה צדמיס: **משום תקנס השצים**. שלא יהא כרין לחזר ולטרוח אחר הגזילה עצמה: **אינו קונה**. והיא עצמה ישלם: אומר

הם ולא ולדותיהם הוא דאתא ובית הלל תרתי שמעית מינה הם ולא שינויהם *הם ולא ולדותיהם *א ובית הלל הכתיב גם גם לבית הלל קשיא עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר שינוי קונה ומ"ס אין שינוי קונה אבל לענין שלומי כ"ע כדמעיקרא משלם דקתני משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגגב ליבא תיחיהו תיובתא דרב דאמר רב קרן כעין שגגב משלם תשלומי כפל ותשלומי ד' וה' כשעת העמדה בדין אמר רבא טלאים כדמעיקרא דמיס כשל עכשיו אמר רבא שינוי קונה כתיבא ותנינא כתיבא ויהשיב את הגולה אשר גזל *מה דמיס בעלמא בעי שלומי תנינא *הגדול עצים ועשאן כלים צמר ועשאן בגדים משלם כשעת הגזילה א"נ לא *הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור אלמא שינוי קונה יאוש אמרי רבנן דניקני מיהו לא ידעינן אי דאורייתא אי דרבנן אי דאורייתא מידי דהוה אמוצא אבידה מוצא אבידה לאו כיון דמייאש מרה מינה מקמי דתיי לידיה קני ליה האי גמי כיון דמייאש מרה קני ליה אלמא קני או דלמא לא דמיא לאבידה אבידה הוא דכי אתאי לידיה בהחירא אתאי לידיה אבל האי כיון דבאיסורא אתאי לידיה מדרבנן הוא דאמור רבנן ניקני מפני תקנת השבים ורב יוסף אמר יאוש אינו קונה ואפילו מדרבנן: איתיביה רב יוסף לרבא *גזל חמין ועבר עליו הפסח אומר

ואע"פ שעל שעת טביחה צא ד' וה' מ"מ כמו כן שעת גביה גרמה לו שאם אין גביה אין טביחה ומכירה אבל דמיס שכל עיקרם תלוים בשומת צ"ד וגם אין מזכרין בפסוק סכרם הוא דמוקמינן צהו אחייי לקרן דוקא כעין שגגב ולא ד' וה' אלא כשעת העמדה בדין שצ"ד שמיין אותה בצותה שעה ור"ת מפרש דאין חילוק בין טלאים ליוקרא חולא וה"פ טלאים שדבר בהן הצרייתא דהיינו טלה ועשה איל ששטמו למעלייתא כדמעיקרא וה"ה צוקרא חולא דמעיקרא שזין זוחל ולבסוף ארבעה דהיינו כדמעיקרא דלהחמיר על ד' וה' לא אמר רב דמיס פי' דמיס דאיידי צהו רב כגון דמעיקרא שזיס ארבעה ולבסוף שזיס זוחל דשטמו לגריעותא צההיא קאמר רב כשל עכשיו וה"ה בטלאים כגון שמינה והכמישה דהוי כשל עכשיו והא דלמך לעיל שמינה והכמישה כעין שגגב ז"ל דוקא צהכמישה צדיס:

לא הספיק ליתנו עד שצבעו פטור. אפי' כשגזו שיעור חמשה רחילות יחד שחל עליו חיוב ראשית הגז פטור כשצבעו כדאשכחן צריש הגזל קמא (לקמן דף זג. ושם) גבי פירא דמלוכה צקמה וכשנתמית למ"ד שינוי קונה פטור וא"ת הא דמיימי התם גזו ראשון (ו) וצבעו פטור מאי אירא ראשון ראשון אפי' הכל יחד נמי וי"ל דהתם אפי' צבע מקנת והניח מקנת פטור אפי' מה שלא צבע שלא חל עליו חיוב ראשית הגז כיון שאין מנצרך אבל הכא שגזו כשיעור תחילה ונתייב לכהן דוקא צבעו כולו פטור אבל הניח מקנת מה שהניח חייב אע"פ שאין צו שיעור שכבר נתחייב:

עד שצבעו. אין לפרש שצבע חלקו של כהן מה שהפריש לו מן הגזיה דלא שייכא ציה הפרשה כמו גבי תרומה דהפרשה שייכא ציה *ואצלן הפרשת ראשית הגז אין כלום מה שמפריש לצד אחד וכאילו לא הפרישו: **מוצא אבידה לאו כיון דאייאש מרה מינה בו'**. אורי' דנפקא לן דיאוש קונה באבידה מהא דלמך באלו מציאות (כ"מ דף כ. ושם) *מה שמלה מיוחדת שיש לה סימנין ויש לה תוצעים פי' ע"י שיש לה סימנין יש לה תוצעים שאין הצעלים מתייאשין כיון שיש בהם סימן ולא כמו שפ"ה שם שיש לה תוצעין שאינה של הפקר דשמלה דבר הנעשה צדי אדם הוא דהא ל"ל קרא להכי פשיטא דשל הפקר פטור דלמי ישיב וקשה לר"ת למ"ד סימנין לאו דאורייתא א"כ בין דבצר שאין צו סימן בין מחזיר לבעלים מן התורה אלא ע"י עדים ואי מתייאש מדצר שאין צו סימן כך מתייאש מדצר שיש צו סימן דזה הוא אין מחזיר לבעלים אלא ע"י עדים וא"כ לא יחזיר אבידה לעולם ומירך דלע"ג דסימן לאו דאורייתא ואין מחזיר כ"א צעדים מ"מ אין מתייאש מדצר שיש צו סימן ששואל לבני אדם ראייתם טלית שלי שאצדתי שהיה צו כך וכך סימנין אבל כשאין צה סימנין מתייאש שאין יודע מה לשאול ואין סבור למצוא עדים לעולם וא"ת א"כ מה דוחק לשנויי התם למ"ד סימנין לאו דאורייתא סימנין כדי נצבא הא איכא למימר דלא נקט סימן אלא לומר דע"י כך יש לה תוצעין וי"ל דאי לאו דסימנין דאורייתא לא היה לו כלל להזכירם ולא הוה ליה למימר טפי אלא מה שמלה מיוחדת שיש לה תוצעים וממילא ידעינן דמשום סימנים הוא: **הבא נמי כיון דמייאש בו'**. אע"פ שאין יאוש מועיל באבידה צתר דלמי לידיה כדקאמר לאו כיון דמייאש מרה מינה מקמי דלמי לידיה נמי נהי שלא היה קונה לענין זה שלא יטרך להשיב ולהפטור לגמרי הואיל וכבר נתחייב צהשצה מ"מ היה קונה לענין זה שלא יתחייב לשלם כי חס דמיס כמו לגבי גזל:

כיון דבאיסורא אתי לידיה. מכאן משמע שיהא * אין כהפקר גמור דא"כ אפי' צתר דלמך לידיה צאיסורא יוכל לקנות מן ההפקר והא דלמך צהשולה (גיטין דף לו:). *נתייאשתי מפלוני עבדי דלא צעי גט שחרור אי אמרי' המפקיר עבדו יא' לחירות ואין כרין גט שחרור לא משום דכי מתייאש הרי הוא מפקירו דאי יאוש הוי הפקר א"כ אפי' אתא לידיה צאיסורא כיון שמפקיר זכה צהן אלא התם היינו טעמא דכי היכי דצהפקר אין כרין גט שחרור לפי שאין רשות לרצו עליו הי"ג כשנתייאש אין לרצו רשות עליו: אילימא

הם ולא ולדוהוין.
 ואקשינן לביית הילל הא
 כתיב ג' לרבות, ועלתה
 בקושיא. גרין, שם חכמ.
 דמאיספק, מקום פלוני.
 הא מתנינא דמתיב ר'
 חניניה מניה דקתאני משלם
 ותשלומי כפל ותשלומי
 ארבע וחמש' כעין שגג
 טלה ונצל, ליבא תיורי
 חייבא לרב דאמ' קון
 כעין שגג ותשלומי ארבע
 וחמש' כשעת העמדה
 בדין. ופרקי רבא טלאים
 כשל מעיקרא דמיס כשל
 מעכשיו. פ"י אמ' רב'
 אפילו רב מורה בגונב
 טלה ונעשה איל דכי
 משלם כשל מעיקרא
 משלם, כי קאמ' רב בשר
 או איל ונשתנה בדמיס
 כגון שחוטין ופחת
 בדמיס. ועלה אמ' רב קון
 כעין שגג דקאמ' לן כל
 הגולתין משלמין כשעת
 הגולה אבל תשלומי כפל
 ותשלומי ד' וד' כשעת
 העמדה בדין. דההיא
 שעתא קא מתחייב בהו.
 כתב רבנו האי גאון וצ"ל
 פריק רבא טלאים
 כדמעיקרא דמיס כשל
 עכשיו כיון דבעי לשלומי
 קון וכפל כד משלם קון
 כדוהו שריא ד' והשתא
 שריא וזוא. והוה איכא
 בובבין כי יב איש דגרסי
 הכי אמ' רבא טלאים
 כשגגנבו, בדמיס כשל
 עכשיו. אמר רבא שינוי
 קונה, כתיבה ותנייה.
 כתיבה, והשיב את הגולה
 אשר גזל אם היא כעין
 שגול חזורת בעיניה ואם
 לא דמיס בעי לשלומי.
 חנייה, הגדול עצים ועשאן
 כלים, משלם כשעת
 הגדולה. אלמנא שינוי
 קונה. יאוש, אמרי רבנן
 נדיקני מיהו לא ידענא אי
 מדאורייתא מידי דהוה
 אמוצא אבידה אחר ...
 הגדול אם תיראש ממנה
 דמי גולה לאבניה
 דאבידה בהחירא אתא
 לידהו אבל גזילה
 דבאיסורא אתא לידיה
 רבנן אקילו עליה משום
 חקת השבים או מפני ה...
 ורב יוסף אמ' יאוש כד'
 לא קאני כגון גזילה
 וכיוצא בה ואפילו
 מדרבנן. וקאמ' לן בהא
 כרב יוסף.

